

Škola javnih politika

Opis. Škola je namenjena kandidatima za odbornike, većnike i službenike (analitičare) u jedinicama lokalne samouprave koji žele da učestvuju u procesu analize, stvaranja i primene javne politike. Cilj škole je da se polaznici opskrbe praktičnim alatima za izradu *policy* analize i preporuka za rešavanje lokalnih pitanja. Polazi se od pretpostavke da javna politika ima zadatak da razreši probleme koji pogađaju značajan broj stanovništva (kroz poboljšanje njegovog položaja), te da su resursi za rešavanje tih problema oskudni. Otuda je osnovni problem koji javna politika treba da reši alokativne prirode.

Prvi deo škole uvodi polaznike u normativne osnove javne politike i osnovne političko-ekonomske teorijske koncepte, koji pružaju okvir za prepoznavanje i razgraničenje *policy* pitanja od ostalih pitanja privatnog i društvenog karaktera, te odgovaraju na pitanje kada je državna intervencija opravdana. Drugi deo posvećen je analizi budžeta, budžetiranja, poreskoj politici (na lokalnom nivou), te analizi budžeta i finansijskih izveštaja javnih i komunalnih preduzeća. Osnovni cilj 2. dela škole je da polaznici razumeju kako država troši javni novac, te da uspostavi vezu između *policy* odluka i budžetskih sredstava za njihovo sprovođenje (kroz analizu troškova i koristi i principa opravdanosti budžetskih projekata). U 3. delu razmatra se nekoliko lokalnih politika—komunalna, urbana, socijalna, politika javnih radova, kao i institucionalni dizajn za pitanja iz oblasti zdravstvene, obrazovne, kulturne politike, te politike zaštite čovekove sredine i sporta. Osnovni cilj 3. dela je transparentnost u trošenju javnog novca. Pošto u ovim oblastima organi lokalne samouprave (uglavnom) nemaju *policy* autonomiju, naglasak je na analizu institucionalnog dizajna, koji omogućava finansiranje javne politike iz ovih oblasti.

Ishod. Po završetku škole polaznici bi trebalo da budu sposobni da:

- prepoznaju tipične probleme koje javna politika rešava;
- razumeju *policy* argumentaciju i naprave *policy* analizu problema;
- formulišu *policy* preporuke za izvršnu ili zakonodavnu vlast;
- naprave finansijsku analizu izvodljivosti i procene uspešnost javne politike.

Prethodno znanje. Za pohađanje škole neophodno je pasivno znanje engleskog jezika. Poželjno je znanje iz osnova mikroekonomije i političke ekonomije, kao i uvoda u političku nauku, iako ona nisu od presudnog značaja.

Karakter škole. Škola se sastoji iz predavanja i seminara. Na seminarima se raspravlja o konkretnim *policy* problemima i njihovim rešenjima na teritoriji grada ili jedinice lokalne

samouprave. Polaznici na seminare dolaze pripremljeni — unapred pročitaju obaveznu literaturu i pripreme najmanje jedan *policy* problem sa svoje opštine koji odgovara temi o kojoj se razgovara na seminaru.

Test. Na sredini škole polaznici polažu test (od najviše 10 pitanja).

Završni esej. Na kraju škole svi polaznici pišu završni esej u obliku *policy* analize i preporuka za rešenje tipičnog problema iz oblasti koje su obrađene tokom trajanja škole. U eseju se ne ocenjuje stečeno znanje, već sposobnost primene *policy* argumentacije i rešenja u skladu sa principima efikasnosti i pravičnosti. Polaznici biraju temu u dogovoru sa predavačem najkasnije nedelju dana pre kraja škole kada dostavljaju sažetke završnih eseja.

Format završnog eseja. Esej treba da ima najviše 11.000 slovnih mesta (*characters with spaces*), prored 1,5, font Times New Roman (veličina 12), Arial ili Helvetica (veličina 11).

Predaja eseja. Esej se u elektronskom obliku predaje sedam dana nakon poslednjeg seminara.

Način ocenjivanja. Konačna ocena dobija se sabiranjem poena koji se dobijaju na testu, učešćem na seminarima i završnom eseju. Distribucija poena izgleda ovako:

Aktivnost	Broj poena
Test	50 poena
Završni esej	50 poena

Trajanje i početak škole. šest i po nedelja; škola počinje 6. septembra u 19.00. (Satnica i lokacije svih termina dati su na kraju silabusa.)

Raspored predavanja i seminara i obavezna literatura

Tema 1. Normativni osnovi javne politike (06.09.2017; Dušan Pavlović)

Razlika između pojmova *politics* i *policy*. Kada privatni i društveni problem postaje politički. Šta je *policy* analiza i *policy* odlučivanje. Zašto javna politika ponekad ne može da bude u korist svih. Oskudnost resursa i neizvesnost kao osnovne determinatne javne politike. Normativne osnove javne politike: utilitarizam, egalitarizam, libertarijanizam, kantijanizam.

Obavezna literatura.

- Wheelan, Charles (2011) *Introduction to Public Policy*. New York, London: W. W. Norton & Company, str. 3-31.
- de Mesquita, Ethan Bueno (2016) *Political Economy for Public Policy*. Princeton University Press. str. 1-50.

Preporučena literatura:

- Bickers, Kenneth N. i John T. Williams (2001) *Public Policy Analysis. A Political Economy Approach*. Boston, New York: Houghton Mifflin Company. Glave 4-5, str. 59-97.
- Frank, Robert H. (2011) *The Darwin Economy. Liberty, Competition, and the Common Good*. Princeton University Press, str. 84-118 (Glave 6-7)
- Kraft, Michael E. & Scott E. Furlong (2015) *Public Policy. Politics, Analysis, and Alternatives*. Washington DC: CQ Press. (5. izdanje) Glava 1.
- Baron, Jonathan (1998) *Judgment Misguided. Intuition and Error in Public Decision Making*. New York, Oxford: Oxford University Press. Glava 2, str. 21-46.
- Colomer, Josep (2013) *The Science of Politics. An Introduction*. Oxford: Oxford University Press. Uvod i glave 1-3, str. 3-31.
- Friedman, Lee S. (2002) *The Microeconomics of Public Policy Analysis*. Princeton University Press. Glava 1.

Tema 2. Tržište i država u javnoj politici (10.09.2017; Dušan Pavlović)

Problem kolektivnog delanja. Javna dobra i "hvatanja krivina". Racionalno ponašanje građana. Podsticaji za ponašanje. Moralni hazard. Nepotpune informacije. Problem principala i agenta. Negativna selekcija. Negativne eksternalije. Transakcioni troškovi. Alokacija oskudnih resursa. Ponuda, tražnja i tržišna ravnoteža. Da li su tržišni ishodi amoralni? Kreativna destrukcija. Uloga vlade na tržištu. Tržišni feleri (tržišne greške). Javna dobra. Paternalizam. Politički feleri. Traženje renti.

Obavezna literatura.

- Wheelan, Charles (2011) *Introduction to Public Policy*. W. W. Norton & Company, str. 69-133, 214-287; (Glave 3-4 i 7-8)

Preporučena literatura:

- Lee S. Friedman (2002) *The Microeconomics of Public Policy Analysis*. Princeton: Princeton University Press. Glava 16, str. 617-634.
- Bickers, Kenneth N. i John T. Williams (2001) *Public Policy Analysis. A Political Economy Approach*. Boston, New York: Houghton Mifflin Company. Glave 6-7, str. 96-138.
- Munger, Michael C. (2000) *Analyzing Policy. Choices, Conflicts, and Practices*. New York, London: W. W. Norton & Company. Glave 7-8, str. 200-279.
- Mark A. R. Kleiman i Steven M. Teles (2006) "Market and Non-Market Failures." Michael Moran, Martin Rein i Robert E. Goodin (eds.) *The Oxford Handbook of Public Policy*. Oxford: Oxford University Press. str. 624-650.

Tema 3. Kako se pravi *policy* analiza i merenje efekata javnih politika (13.09.2017; Dušan Pavlović)

Definisanje problema javne politike. Koji problemi mogu da postanu predmet javne politike. Modeli javne politike. Konstruisanje alternativa ponuđenim rešenjima. Tipovi *policy* analize. Analitička oruđa u dizajniranju javne politike. Procena uspešnosti javne politike.

Obavezna literatura:

- Kraft, Michael E. & Scott E. Furlong (2015) *Public Policy. Politics, Analysis, and Alternatives*. Washington DC: CQ Press. (5. izdanje) Glave 4-6.
- Peters, Guy B. (2015) *Advanced Introduction to Public Policy*. Cheltenham: Edward Edgar Publishing, str. 37-65, 127-141. (Glave 3. i 7.)

Preporučena literatura:

- Vendung, Mark (2013) "Six Models of Evaluating." Araral Eduardo Jr., *et al.* (eds.) *Routledge Handbook of Public Policy*. London and New York: Routledge.
- Bellinger, William K. (2007) *The Economic Analysis of Public Policy*. London and New York: Routledge.
- Michael T. Heyes (2006) *Incrementalism and Public Policy*. University Press of America.
- Knoepfel, Peter *et al.* (2007) *Public Policy Analysis*. The Policy Press. Glava 10, str. 221-250.
- Stone, Deborah A. (1988) *Policy Paradox and Political Reason*. Glenview: Scott, Foresman/Little, Brown College Company. Glave 2-3, str. 30-68.

Tema 4. Javno-privatno partnerstvo u lokalnoj politici (17.09.2017; Vladimir Gligorov)

Lokalna javna dobra: teorija i ustanove. Principi podele rizika. Metodi povećanja efikasnosti. Posebne oblasti: komunalne službe, saobraćaj, ulaganja, javne službe, prostorna i urbanistička pitanja. Regulativna i sredstva oporezivanja (ona koja su u gradskoj nadležnosti). Korupcija u lokalnoj zajednici.

Obavezna literatura:

- OECD (2015) *Governing the City*. (Online verzija može se pogledati [ovde](#).)
- World Bank – Private-public Partnership. (Dokumenti se mogu pogledati [ovde](#).)

Tema 5. Budžeti opština; analiza troškova i koristi (20.09.2017; Saša Radulović)

Analiza budžeta i budžetiranja. Programski budžeti (programi, programske aktivnosti i projekti). Kontni okvir za budžet. Ekonomska Klasifikacija prihoda i rashoda. Izvori finansiranja. Praćenje i analiza programskih aktivnosti. Analiza troškovne-efikasnosti.

Obavezna literatura:

- Odluke gradskih i opštinskih organa (cene komunalnih usluga, program rada javnih i komunalnih preduzeća)
- Budžeti gradova i opština
- Ministarstvo finansija R. Srbije (2014) *Uputstvo za izradu programskog budžeta*. Beograd (Ažurirano 2016.)

Preporučena literatura:

- Wheelan, Charles (2011) *Introduction to Public Policy*. W. W. Norton & Company, Glava 12, str. 405-443.
- Bickers, Kenneth N. i John T. Williams (2001) *Public Policy Analysis. A Political Economy Approach*. Boston, New York: Houghton Mifflin Company. Glava 11, str. 202-219.
- Baron, Jonathan (1998) *Judgment Misguided. Intuition and Error in Public Decision Making*. New York, Oxford: Oxford University Press. Glava 3, str. 47-68.
- Peters, Guy B. (2015) *Advanced Introduction to Public Policy*. Cheltenham: Edward Edgar Publishing. Glava 8, str. 142-154.
- Cass R. Sunstein (1997) *Free Markets and Social Justice*. New York: Oxford University Press, glava 5, str. 128-148.

Tema 6. Budžet grada Beograda i poreska politika (24.09.2017; Saša Radulović)
Odnos grada i republike. Odnos grada i gradskih opština. Odnos grada i javnih i komunalnih preduzeća i javnih ustanova. Analiza uspešnosti gradskih projekata. Analiza poreske politike i pravci izmene poreske politike.

Obavezna literatura:

- Odluke gradskih i opštinskih organa (cene komunalnih usluga, program rada javnih i komunalnih preduzeća)
- Budžeti gradova i opština

Preporučena literatura.

- Guy B Peters (2006) "Tax Policy." Guy B. Peters i Jon Pierre. (eds.) *Handbook of Public Policy*. SAGE Publications. str. 281-292.
- Dušan Vasiljević (2016) "Utvrdjivanje osnovice poreza na imovinu: neka metodološka pitanja, praksa u Srbiji i njeni rezultati." *Megatrend revija*. Vol. 13, No 1, str. 83-96.

Tema 7. Finansijski izveštaji javnih i komunalnih preduzeća i javnih ustanova

(27.09.2017; Miroslava Milenović)

Bilans stanja. Bilans uspeha. Novčani tokovi. Čitanje napomena uz finansijske izveštaje. Tržišna analiza uspešnosti preduzeća.

Obavezna literatura:

- Odluke gradskih i opštinskih organa (cene komunalnih usluga, program rada javnih i komunalnih preduzeća)

Tema 8. Uloga institucija u javnoj politici i *policy* dizajn (01.10.2017; Dušan

Pavlović)

Mogu li se institucije "presađivati." Zašto vlade nisu preduzeća. Promena institucija i promena ishoda. Šta su efikasne institucije. Institucionalni podsticaji kao mehanizmi za promenu ponašanja.

Obavezna literatura.

- Wheelan, Charles (2011) *Introduction to Public Policy*. W. W. Norton & Company, str. 479-547.
- Holcombe, Randal G. (2016) *Advanced Introduction to Public Choice*. Cheltenham, Northampton: Edward Elgar Publishing, Glava 12.
- Asemoglu, Daron i Džejms Robinson (2014) *Zašto narodi propadaju. Poreklo moći, prosperiteta i siromaštva*. Beograd: Clio. Glava 1.

Preporučena literatura:

- John Quiggin (2006) "Economic Constraints on Public Policy." Michael Moran, Martin Rein i Robert E. Goodin (eds.) *The Oxford Handbook of Public Policy*. Oxford: Oxford University Press. str. 529-542.
- Ellen M. Immergut (2006) "Institutional Constraints on Policy." Michael Moran, Martin Rein i Robert E. Goodin (eds.) *The Oxford Handbook of Public Policy*. Oxford: Oxford University Press. str. 557-571.
- Davis B. Bobrow (2006) "Social and Cultural Factors: Constraining and Enabling." Michael Moran, Martin Rein i Robert E. Goodin (eds.) *The Oxford Handbook of Public Policy*. Oxford: Oxford University Press. str. 572-586.
- Guy Peters and Jon Pierre (2014) *The Sage Handbook of Public Administration*. Sage Publications Ltd.

Test (04.10.2017)

Tema 9. Socijalna politika u jedinicama lokalne samouprave (08.10.2017; Saša Radulović)

Merenje siromaštva (indikator i indeksi). Efikasnost socijalne pomoći. Pravičnost socijalne pomoći. Da li je nužna razmena između efikasnosti i pravičnosti? Apsolutno i relativno blagostanje. Ovlašćenja jedinica lokalne samouprave u socijalnoj politici. Tipični problemi i rešenja za lokalnu socijalnu politiku.

Obavezna literatura.

- Wheelan, Charles (2011) *Introduction to Public Policy*. W. W. Norton & Company, str. 139-174.
- Grupa autora (2016) *Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti jedinica lokalne samouprave u Republici Srbiji*. Beograd: Vlada Republike Srbije.
- Matković, Gordana (2012) "Dugotrajna nega starih u Srbiji – Stanje, politike i dileme."

Preporučena literatura:

- Matković, Gordana (2006) *Decentralizacija socijalne zaštite u Srbiji*. Beograd: CLDS.
- Matković, Gordana (2013) "Rashodi za usluge socijalne zaštite za decu na lokalnom nivou i jedinični troškovi."
- Matković, Gordana (2009) "Dnevni boravak kao pravo i usluga u sistemu socijalne zaštite."
- Matković, Gordana (2014) *Merenje i pojam siromaštva – teorijski koncepti, stanje i preporuke za Republiku Srbiju*.

Tema 10. Urbana i komunalna politika na lokalnom nivou (11.10.2017; Dušan Pavlović)

Gradska infrastruktura, održavanje zgrada, održavanje javnih i zelenih površina, odnošenje smeća, buka, parkiranje.

Preporučena literatura:

- Button, K. J. (1976) *Urban Economics. Theory and Policy*. London and Basingstoke. The Macmillan Press. Ltd.
- Schwartz. Samuel I. (2015) *Street Smart. The Rise of Cities and the Fall of Cars*. New York: Public Affairs
- Baron, Jonathan (1998) *Judgment Misguided. Intuition and Error in Public Decision Making*. New York, Oxford: Oxford University Press. Glava 8, str. 129-150.
- Kenneth Button (2006) "Transportation and Infrastructure." Guy B. Peters i Jon Pierre. (eds.) *Handbook of Public Policy*. SAGE Publications. str. 323-338.

Tema 11. Gradske institucije za zdravstvenu, obrazovnu, kulturnu politiku i politiku sporta (15.10.2017; Dušan Pavlović)

Pošto grad nema direktne nadležnosti da vodi ove politike, već samo ovlašćenja da osniva ustanove za njihovo sprovođenje, nadležnosti su indirektne. Otuda je kod ovih politika naglasak na institucionalnom dizajnu kojim bi se sprečilo rasipanje gradskog novca u ovim oblastima.

Preporučena literatura:

- Michael Moran (2006) "Health Policy." Guy B. Peters i Jon Pierre. (eds.) *Handbook of Public Policy*. SAGE Publications. str. 219-230.
- Susan Marton (2006) "Education Policy." Guy B. Peters i Jon Pierre. (eds.) *Handbook of Public Policy*. SAGE Publications. str. 231-248.
- Christoph Knill (2006) "Environmental Policy." Guy B. Peters i Jon Pierre. (eds.) *Handbook of Public Policy*. SAGE Publications. str. 249-264.
- Kevin V. Mulcahy (2006) "Cultural Policy." Guy B. Peters i Jon Pierre. (eds.) *Handbook of Public Policy*. SAGE Publications. str. 265-280.

Tema 12. Kako se piše policy analiza (18.10.2017; Dušan Pavlović)

Preporučena literatura.

- Catherine F. Smith (2015) *Writing Public Policy: A Practical Guide to Communicating in the Policy-Making Process*. Oxford: Oxford University Press. (4. izdanje).

- Young, Eoin i Lisa Quinn (2002) *Writing Effective Policy Papers. A Guide for Policy Advisors in Central and Eastern Europe*. Budapest: OSI/LGI.

Mesto i satnica održavanja seminara.

Lokacija	Adresa	Dan	Mesec	Datumi	Satnica
Hotel Zira	Ruzveltova br. 35	Sreda	Septembar	06, 13, 20, 27	19h-21h
			Oktobar	04, 11, 18	19h-21h
Hotel Jugoslavija	Bul.Nikole Tesle br. 3	Nedelja	Septembar	10, 17, 24	11h-13h
			Oktobar	01, 08, 15	11h-13h